

VALENTIN BURLACU - SAVANT ȘI PROFESOR CU VOCAȚIE

Valentina URSU

ABSTRACT

The university lecturer, the doctor in history, Valentin Burlacu is a notorious personality in the university and scientific community of the Republic of Moldova, Romania and other states. He promotes education, science and culture with probity and professional competence. he is recognized and valued in the professional environment. His authority was built on assiduous work, but also on native talent. The culture of Romanians from Bessarabia, Soviet Moldova, the correlation between propaganda, ideology and history, the political interference in the spiritual life consists innovative elements of the research carried out in the studies signed by V. Burlacu. Numerous generations of pupils and students have stepped into the contemporary world, developing their skills for critical thinking thanks to the effort and selflessness of Professor V. Burlacu.

Key-words: *educator, scientific researcher, manager, ideology, propaganda.*

Un nume notoriu în învățământul și știința istorică din țara noastră îl prezintă dr. în istorie, conferențiarul universitar Valentin Burlacu. Numeroase generații de elevi și studenți au pășit în lumea contemporană, dezvoltându-și competențele pentru viață grație efortului și abnegației profesorului V. Burlacu.

Date biografice

Valentin Burlacu s-a născut la 6 aprilie 1959 în s. Cervonîi Iar, raionul Chilia, regiunea Odessa, Ucraina, într-o familie de țărani. Părinții, Gheorghe și Maria au lucrat în gospodăria colectivă din localitate. Ambii au plecat în eternitate. Fratele, Alexandru, născut în anul 1954, a absolvit Colegiul Pedagogic din Cahul și Facultatea de Litere a IPS „Ion Creangă” din Chișinău. Este doctor habilitat în

---

V. Burlacu – elev.
Foto din arhiva dlui
V. Burlacu.

filologie, profesor universitar, activează în cadrul UPS „Ion Creangă” din Chișinău și Institutul de Limbă și Literatură „B.P. Hașdeu” din Chișinău.

Studiile medii Valentin le primește în perioada 1966-1976 la școala medie din s. Camîșovca, r-nul Ismail, regiunea Odessa, obținând medalia de aur¹. În anul 1976 devine student la Facultatea de Istorie și Pedagogie a IPS „Ion Creangă”. Pe parcursul studiilor manifestă un interes vădit pentru cercetare și activități educaționale, participând la conferințe științifice și manifestări culturale.

Absolvește facultatea în anul 1981, primind Diplomă cu mențiune. Obține calificarea de învățător de istorie și științe sociale, metodist în domeniul muncii educative.

V. Burlacu și viitoarea soție – Tatiana Midoni, la practica pedagogică.
Foto din arhiva familiei.

---

¹ Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”, Dosar Valentin Burlacu.

V. Burlacu în prezidium la ședința solemnă dedicată absolvirii facultății, mai 1981.
Decan – E. Certan. Foto din arhiva facultății.

După absolvire este angajat în calitate de profesor de istorie și organizator al muncii educative la școala medie din s. Lipoveni, Cimișlia. Ulterior este profesor de istorie în școala medie din s. Micăuți, Strășeni. Puțin mai târziu va fi numit Director al acestei instituții, pe care o va conduce în perioada 1983-1987.

Sărbătoarea primului sunet. 1985. Foto din arhiva familiei.

V. Burlacu - Director al școlii medii din s. Micăuți, Strășeni, 1985. Foto din arhiva familiei.

Este inspector școlar (prin cumul) în Direcția raională de învățământ Strășeni, iar în anii 1999-2000 va îndeplini atribuțiile de șef-adjunct al secției învățământ gimnazial și liceal al Direcției județene de învățământ Chișinău².

² Ibidem.

Concomitent, este angajat (prin cumul) la Colegiul de Economie și Drept „Socrate” din Chișinău și Universitatea de Studii Umanistice din Moldova.³

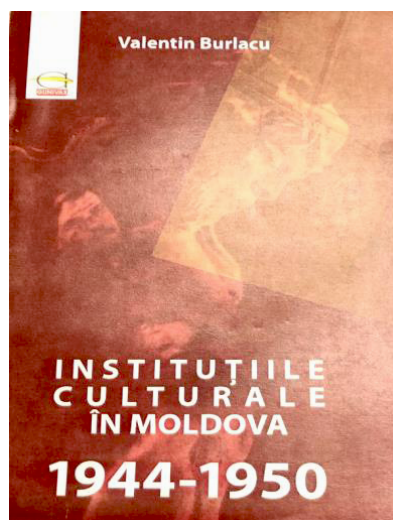
În perioada 1981-1985 este doctorand la Institutul de Istorie al AȘM. Studiază problema *Instituțiile cultural-educative în viața spirituală a RSS Moldovenești (1944-1950)*. Va susține teza de doctor în istorie în anul 1994, avându-l în calitate de conducător științific pe conf. univ. dr. Ion Țurcanu. În anul 2002, în baza tezei, publică monografia *Instituțiile culturale în Moldova1, 1944-1950*.⁴

În luna august 2000, la invitația prof. univ., dr. hab. Gheorghe Gonța, este angajat la Catedra de istoria românilor a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, la început în calitate de lector superior, iar din 2002 în funcția de conferențiar universitar.

Studiile de postdoctorat le realizează între anii 2009-2011 la UPS „Ion Creangă”, studiind tema *Instituțiile culturale în viața spirituală din RSS Moldovenească: 1944 – sf. anilor '80*, consultant științific, prof. univ. dr. hab. Gh. Gonța.

Va prelua administrarea acestei catedre în martie 2015 și o va conduce până la comasarea ei cu Catedra de istorie contemporană.

Din luna aprilie 2015 este cercetător științific coordonator (prin cumul) la Institutul de Istorie al AȘM.

Activitatea metodico-didactică

Activitatea pedagogică a dlui Valentin Burlacu este axată pe obiectivele perfecționării continue a strategiilor și modalităților de eficientizare a procesului didactic, asigurarea calității procesului de predare-învățare-evaluare.

Pe parcursul activității la Facultatea de Istorie și Geografie Valentin Burlacu a elaborat curricula și a prezentat prelegerile și seminariile la mai multe discipline universitare. Astfel, la Ciclul I – Licență realizează următoarele cursuri: cursul de bază *Istoria Contemporană a Românilor*; cursul opțional *Relațiile româno-sovietice în anii 1944-1989*; cursul opțional *Evoluția culturii în RASS Moldovenească (1924-1940): trăsături generale și specifice*. Disciplinele sunt realizate la mai multe programe de studii: *Istorie și Geografie, Geografie și Istorie, Istorie și*

³ Ibidem.

⁴ V. Burlacu. *Instituțiile culturale în Moldova, 1 944-1950*. Chișinău: Gunivas, 2002, 168 p.

Limbă Engleză, Educație civică și Istorie, Etnologie (secția zi), precum și la programul *Istorie*, secția învățământ cu frecvență redusă⁵.

Dl Valentin Burlacu este un bun îndrumător și organizator al studenților în desfășurarea diverselor activități. A fost tutore al grupurilor academice. Este metodist la practica pedagogică a studenților anilor III și IV (compartimentul *Istorie*).

Din anul 2001 este conducător la tezele de licență ale studenților Facultății de Istorie și Geografie a UPS „Ion Creangă” (compartimentul *Istorie*). Tematica tezelor dirijate de către dl Valentin Burlacu cuprinde cercetarea mai multor aspecte ale vieții politice, sociale și culturale în sec. XX – încep. sec. XXI. Remarcăm tezele consacrate Basarabiei: Basarabia, RASSM și RSSM în contextul geopolitic al URSS: de la formare la destrămare (Migaeș Diana, 2016). Alte teze au cuprins examinarea impactului represiunilor și deportărilor asupra evoluției societății din RSSM în anii 1940-1951 (Bucă Marta, 2017); Restabilirea regimului totalitar bolșevic în RSS Moldovenească (1944-1951) (Dărănuța Natalia, 2018); Lupta împotriva naționalismului local din RSSM în anii 60-80 ai sec. XX (Procopciuc Mihai, 2017)⁶.

Evenimentele produse în Republica Moldova după declararea independenței sunt subiectele de cercetare ale altor teze de licență susținute de către studenții îndrumați de dr. Valentin Burlacu în perioada 2015-2018: Crearea și evoluția partidelor politice din Republica Moldova în anii 1989-2012 (Băț Angela, 2017); Evoluția vieții politice din Republica Moldova în anii 1991-2016 (Plămădeală Cristina, 2017); Revoluția din decembrie 1989 din România și consecințele ei (Musteață Nicolae, 2017); Căile de soluționare a conflictului transnistrean (Balan Andrei, 2018); Relațiile economice dintre Republica Moldova și România la etapa actuală (1991-2009) (Găbriălean (Tcacenco) Marina, 2016). Câteva teze au fost dedicate problemelor culturii: Racoviță Olga, Literatura română și presa națională din Basarabia interbelică, 2016; Gonța Valentina, Activitatea cultural-educativă din Basarabia în perioada interbelică, 2018; Vicol Adela, Cultura artistică din RSS Moldovenească în perioada postbelică, 2016⁷.

Începând cu anul 2014 conduce tezele de master la programul *Didactica disciplinelor istorice* de la Facultatea de Istorie și Geografie a UPS „Ion Creangă”. Menționăm câteva dintre acestea: Sinița Elena, Relevanța studierii istoriei locale în contextul curriculumului modernizat la treapta gimnazială, 2016; Ciobanu Mariana, Studiul istoriei locale la nivel de liceu din perspectiva formării competențelor elevilor, 2016; Caraman Oxana, Problematizarea – cadru optim

---

⁵ Rapoarte privind activitatea dr. în istorie Valentina Burlacu (2000-2002; 2002-2005, 2006-2007, 2009-2012). În: Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”, Dosar Valentin Burlacu.

⁶ Ibidem.

⁷ Rapoarte ale Catedrei de istoria românilor (2014-2016) și ale Catedrei de istorie și științe sociale (2016-2019). În: Arhiva UPS „Ion Creangă”.

de dezvoltare a gândirii critice în treapta liceală, 2016; Mănăscuță Mariana, Rolul surselor istorice în procesul studierii istoriei locale la treapta gimnazială și liceală, 2017; Cârlan Valentina, Strategii și metode de studiere a istoriei locale în contextul curriculumului modernizat la istorie, 2017; Sofroni Ana, Eficientizarea predării-învățării istoriei locale prin explorarea pedagogică a metodei didactice-studiului de caz în treapta gimnazială, 2018; Novac Valeria, Dezvoltarea competențelor de cercetare la elevi prin intermediul istoriei locale, 2018⁸ etc.

În anul 2013 dl Valentin Burlacu este abilitat cu dreptul de conducere a tezelor de doctor. Sub îndrumarea sa se elaborează câteva teze de doctor în istorie: Prodan Dina, Evoluția social-economică a Republicii Moldova în anii 1991-2013; Sîrbu Serghei, Politica agrară a statului sovietic în raioanele din dreapta Nistrului ale RSS Moldovenești în anii 1940-1941, 1944-1950; Reșetnic Elena, Viața cotidiană în Moldova sovietică în anii 1960-1980⁹.

Activitatea științifică

Preocupările științifice ale conferențiarului universitar Valentin Burlacu țin de câteva domenii: Istoria românilor; Istoria culturii naționale; Relațiile internaționale în epoca contemporană; Instituțiile culturale în viața spirituală a RSSM; Valorificarea patrimoniului cultural în sistemul educațional.

A participat și participă în calitate de cercetător științific în cadrul câtorva proiecte științifice instituționale. Primul din ele – „Impactul social al patrimoniului cultural-spiritual din Republica Moldova” (UPS „Ion Creangă”, director de proiect V. Cozma) – s-a realizat în perioada 2006-2010.

În anii 2011-2014 a fost cercetător științific superior în cadrul proiectului „Patrimoniul cultural-național din Republica Moldova – component al civilizației europene” (UPS „Ion Creangă”, director de proiect V. Ursu). În cadrul acestui proiect V. Burlacu a examinat evoluția și particularitățile politicii de stat și de partid în domeniul culturii în perioada „dezghețului hrușciovist”; a analizat restricțiile exprimării publice a elitelor intelectuale din RSSM din perioada anilor 1944-1980; a stabilit etapele și particularitățile prezentării patrimoniului cultural de către știința istorică din RSSM în perioada anilor ‘60 – ‘70 ai sec. XX.

Din ianuarie 2015 până în prezent este cercetător științific superior în cadrul proiectului „Patrimoniul cultural național și universal în sistemul educațional” (UPS „Ion Creangă”, director de proiect V. Ursu). Dr. V. Burlacu a analizat factorii culturali în procesul de renaștere națională a românilor basarabeni și în Unirea Basarabiei cu România; a determinat consecințele antrenării istoricilor din RSSM în campaniile propagandistice ale partidului comunist în perioada anilor 1960-1980 și reflectării acestor aspecte în manualele

---

⁸ Ibidem.

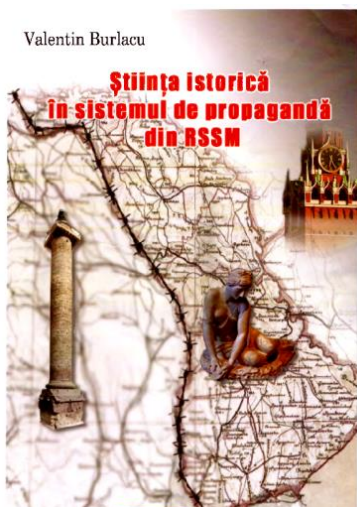
⁹ Ibidem.

școlare de Istorie; a examinat problemele de predare/învățare a culturii naționale și universale în manualele de Istorie pentru cl. a XII-a etc.

Valentin Burlacu este invitat de către instituțiile specializate în activități de expertiză, consultanță și activități editoriale. Este expert independent netitular la Instituția publică Consiliul Consultativ de expertiză din cadrul AȘM (2010-2018), expert, consultant și autor al edițiilor Institutului de Studii Enciclopedice al AȘM (Biblioteca „A. Lupan” (2010 - prezent).

Participă activ în ședințele Seminarului științific de profil la specialitatea *Istoria Românilor* din cadrul Institutului de Istorie al AȘM (preș. V. Tomuleț) și ale Seminarului științific de profil la specialitățile *Istoria Românilor (pe perioade)*, *Istoria Universală (pe perioade)* din cadrul UPS „Ion Creangă” (preș. D. Dragnev). A fost referent oficial la teza de doctor în istorie a dnei Lidia Prisac cu tema: „Relațiile interetnice din Republica Moldova, 1989-2004”, este membru al Consiliului științific pentru susținerea tezei de doctor în istorie de către dl Vasile Crețu cu tema: „Evoluția învățământului primar și secundar în Basarabia, 1918-1940”.

Pe parcursul investigațiilor dr. Valentin Burlacu a publicat: monografii – 4, cursuri universitare – 3, articole de sinteză – 2, circa 100 de articole în reviste și culegeri naționale și internaționale, materiale ale comunicărilor științifice, lucrări metodico-didactice etc.

Dr. hab. Nicolae Enciu și dr. Ion Valer Xenofontov menționează: „În ultimii ani asistăm la erupția „vulcanului Burlacu”: editează lucrări științifice și didactice de amploare și cu problematică recurentă. Acestea sunt bazate pe materiale inedite de arhivă, literatură de specialitate de ultimă oră, reevaluare, idei și concepte originale, sinteze, investigarea conexiunii dintre domeniul istoriei și cel al promovării intereselor politice etc. Se prezintă relațiile dintre puterea centrală și populație, dintre putere și propagandă, utilizarea culturii în arsenalul propagandistic etc.”¹⁰

Știința istorică în sistemul de propagandă din RSSM (anii 1960-1980) – este titlul studiului monografic, publicat în anul 2014¹¹. Lucrarea cuprinde analiza componentelor esențiale ale sistemului de propagandă în RSSM. Ea este alcătuită din 4 capitole. În primul capitol autorul examinează contextul declanșării disputelor sovieto-române în probleme de ordin istoriografic. Cel de-al doilea capitol este dedicat

¹⁰ N. Enciu, I.V. Xenofontov. Profesorul și cercetătorul autentic. Doctorul în istorie Valentin Burlacu la 60 de ani: În: *Akademos*, nr. 2 (53), 2019, p. 182.

¹¹ V. Burlacu. *Știința istorică în sistemul de propagandă din RSSM (anii 1960-1980)*. Studiu monografic. Chișinău: Învățătorul modern, 2014, 365 p.

analizei sistemului politico-propagandistic al PC al Moldovei cu privire la anul 1812. Miturile istorice sovietice cuprind conținutul capitolului III. Prezintă un interes aparte Capitolul IV, în care este descris și interpretat procesul de restructurare a politicii culturale din RSS Moldovenească în contextul disputelor istoriografice sovieto-române. Monografia reprezintă un studiu de valoare și interes pentru cercetători, cadre didactice, studenți, masteranzi, doctoranzi.

„Numele istoricului Valentin Burlacu a devenit cunoscut mediului academic, dar și marelui public, mai ales de la apariția lucrării sale *Știința istorică în sistemul de propagandă din RSSM (anii 1960–1980)*, reușind să deconspire o perioadă tenebră pentru cercetarea istorică din Moldova sovietică, în care factorul politico-ideologic și-a subordonat în întregime scrisul istoric, înregimentându-l în albia propagandei comuniste”¹², – scrie istoricul Nicolae Enciu. „A fost perioada în care în fruntea Comitetului Central al PCUS s-a aflat Leonid Brejnev (1906–1982), în timp ce destinele fostei RSS Moldovenești erau diriguite de protejatul său, Ivan Bodiul (1918–2013). Cronologic, lucrarea cuprinde anii 1964–1982, de la primele intervenții istoriografice ale lui I. Bodiul, care au fost o replică la demararea rescrierii istoriei în România, și până la începutul anilor 1980, care au coincis în mare parte cu perioada de guvernare a sa în republică în calitate de prim secretar al PCM”¹³, – conchide autorul.

O altă monografie cu titlul *Unirea Basarabiei cu România și recunoașterea ei internațională*¹⁴ a văzut lumina tiparului în anul 2018. Unirea Basarabiei cu România, în opnia autorului, a fost un rezultat legic și firesc, fiind determinat de o serie de premise obiective și subiective în procesul de eliberare națională a Basarabiei în perioada aprilie 1917–martie 1918. Mișcarea politică națională a românilor basarabeni pentru reîntregirea neamului n-ar fi reușit până la sfârșitul ei logic, dacă nu s-ar fi desfășurat concomitent cu o activitate culturală sistemică. Astfel, lupta moldovenilor pentru cultura națională a constituit un element esențial al mișcării de eliberare națională din ținut, un factor care a contribuit la trezirea și consolidarea conștiinței de neam, care a condus în ultimă instanță la Unirea Basarabiei cu România.

¹² Nicolae Enciu. O importantă contribuție la studiul Istoriei contemporane a românilor. În: *Akademos*, nr. 2, 2017, p. 158.

¹³ Ibidem.

¹⁴ V. Burlacu. *Unirea Basarabiei cu România și recunoașterea ei internațională*. Monografie. Chișinău: Învățătorul Modern, (Tipogr. „Cavaioli”), 2018, 393 p.

Relevanța și noutatea științifică a publicațiilor dr. V. Burlacu

Cultura românilor din Moldova sovietică, corelația dintre propagandă, ideologie și istorie, ingerința politicului în viața spirituală constituie elemente inovaționale ale cercetării efectuate în studiile semnate de V. Burlacu, în care argumentează că, după reanexarea Basarabiei de către URSS în anul 1944 prin intermediul unei politici cultural-propagandistice promovate de regimul sovietic s-au implantat mai multor generații „valori” străine intereselor naționale. Miturile ideologice create de noul regim au avut drept obiectiv să justifice dominația țaristă și apoi cea sovietică asupra teritoriului dintre Prut și Nistru. În acest context, mitul „moldovenismului”, ridicat de puterea comunistă la rang de concept etnic și acțiune politică, a devenit un instrument eficient de modelare și manipulare a conștiinței populației subjugate.

Astfel, oricât ar fi de paradoxal, în condițiile politicii de deznaționalizare și rusificare promovată de regimul comunist, din cauza unor relații speciale cu România, promovarea identității naționale moldovenești devine elementul fundamental al politicii cultural-propagandistice în Moldova Sovietică după 1965. Pornind de la acest deziderat, „politica culturală” în RSS Moldovenească a avut un caracter specific, diferit de alte republici neruse de la periferiile Imperiului sovietic.

Ca urmare a reapariției pe agenda relațiilor bilaterale a „problemei basarabene” se intensifică activitatea politico-ideologică în RSS Moldovenească. Ea este susținută intens prin abordarea istoriografică dintr-o perspectivă nouă a procesului de rescriere și falsificare a întregii istorii a „poporului moldovenesc”. Propaganda istorică este pusă ca niciodată în slujirea intereselor oficiale de combatere a românismului și de educare a populației republicii în spiritul patriotismului sovietic și internaționalismului proletar, a prieteniei popoarelor URSS.

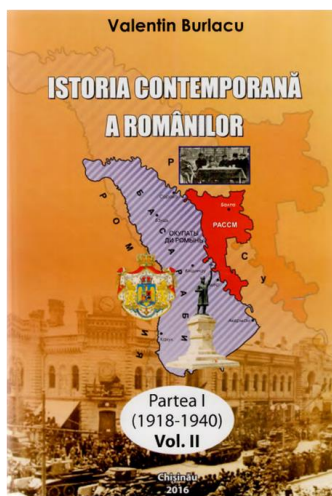
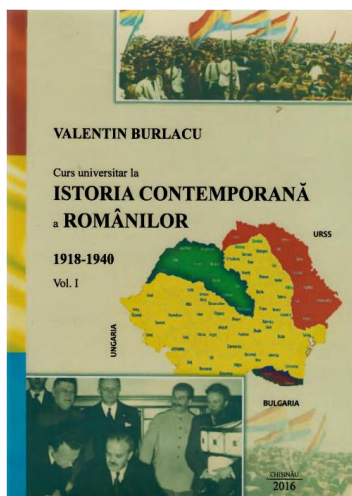
În contextul disputelor sovieto-române în probleme de istoriografie se va consolida politica oficială antiromânească, prin suscitarea „moldovenismului” fals, cultivat cu insistență în perioada dată, care avea la bază conceptul „celor două limbi și două popoare”. Impactul acestei politici a devenit evident abia în condițiile independenței Republicii Moldova.

De un real folos pentru studenți, dar și pentru cadrele didactice și cercetătorii istoriei românilor din sec. XX este Cursul universitar *Istoria contemporană a Românilor*, elaborat și publicat de către Valentin Burlacu în 3 volume: *Istoria contemporană a Românilor*. Partea I (1918-1944), vol. I (1918-1940)¹⁵; *Istoria contemporană a Românilor*. Partea I, vol. II. Basarabia și RASSM

---

¹⁵ V. Burlacu. *Istoria contemporană a Românilor. Curs universitar*. Partea I (1918-1944), vol. 1 (1918-1940), Chișinău: „Garomont Studio”, 2016, 368 p.

(1918/1924-1940)¹⁶; *Istoria contemporană a Românilor*. Partea I, vol. III. România, Basarabia/RSSM și Transnistria (1940-1944)¹⁷.

Volumele *Cursului universitar la Istoria contemporană a românilor* se disting printr-o înaltă valoare științifică, didactică, deontologică, teoretico-metodologică. Prin prisma realităților istoriografice de ultimă oră din spațiul românesc și internațional sunt prezentate, în mod echilibrat, faptele și evenimentele din realitatea istorică a românilor din intervalul menționat. Temele și subiectele din cele trei volume sunt tratate în plan problematico-cronologic și corespund conținuturilor programei de studiu la disciplina respectivă. Autorul oferă informații de calitate, obiective, imparțiale, bazate pe analiza documentelor. Analiza științifică a problemelor istoriei contemporane naționale se axează pe aspectele relevante, definatorii și se remarcă prin corectitudinea expunerii, prin noutatea ideilor formulate și interpretate, prin bogăția de informații, limbajul științific utilizat. În paralel cu aspectele teoretice, în circuit sunt introduse și documentele de valoare ce reflectă problemele abordate. Cursurile universitare sunt destinate unui cerc larg de cititori și contribuie la asigurarea calității predării-învățării în învățământul superior.

Dr. hab. Nicolae Enciu, în recenzia publicată în revista *Akademios*, menționează: „La o privire de ansamblu asupra celor trei volume ale *cursului uniuersitar la Istoria contemporană a românilor*, constatăm că obiectivul major urmărit de autorul acestuia, dr. conf. univ. Valentin Burlacu, – de a oferi cititorilor o interpretare obiectivă, veridică, multiaspectuală și imparțială a primelor două etape istorice (1918–1940,

¹⁶ V. Burlacu. *Cursul universitar Istoria contemporană a Românilor*. Partea I, vol. II. Basarabia și RASSM (1918/1924–1940), Chișinău: Învățătorul Modern (Tipografia „Cavaioli”), 2016, 360 p.

¹⁷ V. Burlacu. *Cursul universitar Istoria contemporană a Românilor*. Partea I, vol. III. România, Basarabia/RSSM și Transnistria (1940–1944), Chișinău: Învățătorul Modern (Tipogr. „Cavaioli”), 2017, 340 p.

1941–1944), s-a încununat cu un real succes, fapt ce ne determină să recomandăm cu căldură respectivul curs studenților facultăților de istorie, dar și în egală măsură tuturor celor pasionați de problematica istoriei contemporane a românilor”¹⁸.

Familia

Valentin Burlacu se mândrește cu minunata familie. Soția, Tatiana, este absolventă a Facultății de Istorie și Pedagogie a IPS „Ion Creangă”; fiicele: Liliana, master în drept, absolventă a Universității din București; Irina, absolventă a Universității „D. Cantemir” din București, licențiată în specialitatea *Bănci și burse de valori*; fiul, Gheorghe, master în drept, absolvent al Universității de Stat din Moldova.

V. Burlacu împreună cu familia.

---

¹⁸ Nicolae Enciu. O importantă contribuție la studiul Istoriei contemporane a românilor. În: *Akados*, nr., 2, 2017, p. 160.

Evocări

Pentru merite deosebite în dezvoltarea învățământului și științei dr. Valentin Burlacu a fost distins cu Diploma de gradul I a Ministerului Educației al Republicii Moldova (2015), Medalia „Ion Creangă” (2019), Medalia „Nicolae Milescu Spătaru” (2019).

Colegul de catedră Viorel Bolduma constată: „Pe dl Valentin Burlacu îl cunosc din anul 2000, de când am devenit colegi la Catedra de istoria românilor. Pe parcursul activității sale a fost activ la ședințele de catedră, atât prin textele de lecții, lucrările scrise de dlu, cât și prin împărtășirea experienței profesionale, prin sfaturile colegiale primite. Prin lucrările didactice și științifice a contribuit și sperăm că va contribui în continuare, la dezvoltarea învățământului și științei istorice în Republica Moldova.”¹⁹

„Doctorul în istorie Valentin Burlacu este o personalitate notorie în mediul universitar și științific din Republica Moldova, România și alte state. Promovează cu probitate și competență profesională educația, știința și cultura. Este recunoscut și prețuit în mediul profesional. Autoritatea sa e edificată în urma unei munci asidue, dar și a talentului nativ”²⁰, – afirmă N. Enciu și Ion Xenofontov.

Personal am fost colegă de facultate cu protagonistul studiului, fiind studenți în aceeași ani. Am apreciat și apreciez perseverența pe care a manifestat-o și o păstrează de-a lungul anilor. Este unul din cei mai prodigioși cercetători științifici în cadrul proiectelor instituționale, unde colaborăm mai bine de 10 ani. Actualmente, în calitate de colegi de catedră, respect tenacitatea în realizarea îndatoririlor funcționale, atitudinea de sprijin și încurajare față de studenți, optimismul și bunăvoința pe care o manifestă zi de zi. Suntem pământeni și cred că aceasta ne determină să facem lucruri frumoase și pentru meleagurile natale.

Lista selectivă a publicațiilor

• Monografii:

1. Unirea Basarabiei cu România și recunoașterea ei internațională. București: Editura Academiei Române, 2019, 516p.
2. Unirea Basarabiei cu România și recunoașterea ei internațională. Monografie, Chișinău, Învățătorul Modern. Chișinău: Cavaioli, 2018, 394 p.

¹⁹ Interviu cu V. Bolduma realizat la 21.08.2019.

²⁰ N. Enciu, I.V. Xenofontov. Profesorul și cercetătorul autentic. Doctorul în istorie Valentin Burlacu la 60 de ani: În: *Akademios*, nr. 2 (53), 2019, p. 183.

3. Știința istorică în sistemul de propagandă din RSSM (anii 1960-1980). Studiu monografic. Chișinău: Învățătorul modern, 2014, 365 p.
4. Instituțiile culturale în Moldova (1944-1950). Studiu monografic. Chișinău: Gunivas, 2002, 168 p.

• **Articole de sinteză:**

1. RASSM: formare și evoluție (în colaborare cu Gh. Cojocaru). În: *Panorama comunismului în Moldova Sovietică. Context, surse, interpretări* (coord. L. Corobca). Iași: Polirom, 2019, pp. 99-136.
2. RSS Moldovenească: 1940 – sfârșitul anilor 1980 (Evoluția social-economică și politico-culturală). În: *Republica Moldova: ediție enciclopedică*. Ediția a II-a revăzută și adăugită, Chișinău, Institutul de Studii Enciclopedice, 2010, pp. 210-227.

• **Articole în reviste naționale:**

1. Pregătirea și educarea cadrelor de culturalizare în RSSM. În: *Destin Românesc*, 2011, nr. 4, pp. 63-78.
2. Politica culturală din RSS Moldovenească: între discursul identitar românesc și promovarea „moldovenismului”. În: *Akademos*, nr. 1(28), 2013, pp. 49-51.
3. O sută de ani de la anexarea Basarabiei la Imperiul Rus: între omagiere și comemorare. În: *Revista de științe socioumane*, Nr. 1(23), 2013, pp. 74-79.
4. Noul concept al istoriografiei sovietice moldovenești și politica culturală din RSS Moldovenească în anii 60 ai sec. XX-lea. În: *Revista de științe socioumane*, nr. 2(24), 2013, pp. 106-113.
5. Relațiile între puterea sovietică și populația Basarabiei în primul an de ocupație sovietică: 1940- 1941. În: *Akademos*, nr. 2(29), 2013, pp. 60-64.
6. Istoricul și omul de cultură român Ioan-Aurel Pop la 60 de ani. În: *Revista Militară*. Studiu de securitate și apărare, nr. 1 (13), 2015, pp. 110-113.
7. O carte despre altă carte. Recenzie la „Ioan-Aurel Pop. Istoria, adevărul și miturile”. Ed. a 2-a, rev. București: Editura Enciclopedică, 2014, 401 p. În: *Akademos*, nr. 3 (38), 2015, pp. 175-176. ISSN 1857-0461.
8. Laudatio in Honorem prof. univ. dr., membru titular al Academiei Române Ioan-Aurel Pop cu ocazia conferirii titlului onorific doctor honoris causa al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, 7 mai 2015. În: *Plural. Istorie. Cultură. Societate*. Revista Facultății de Istorie și Geografie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, vol. 3, nr. 2, 2015, pp. 185-190.
9. Impactul anului 1812 în istoriografie: între discursul identitar românesc și promovarea moldovenismului. În: *Revista de Istorie a Moldovei*, octombrie-decembrie 2016, nr. 4 (108), pp. 58-90.

10. Inventarea mitului „biruinței puterii sovietice în Moldova” în propaganda comunistă de la Chișinău. În *Akadosmos*. Revistă de știință, inovare, cultură și artă. 2017, nr. 1 (44), pp. 116-122.
11. Lupta pentru autonomia Basarabiei în 1917. Formarea Republicii Democratice Moldovenești. În: *Cohorta*. Revistă de Istorie Militară, 2018, nr. 1, pp. 64-106.
12. Proclamarea Independenței Republicii Democratice Moldovenești. Unirea Basarabiei cu România. În: *Cohorta*. Revistă de Istorie Militară, 2018, nr. 2, pp. 108-152.
13. Istoriografia națională din Republica Moldova la 26 ani de Independență. În: *Destin Românesc* (serie nouă). Revistă de Istorie și Cultură, 2018, An XIII (XXIV), nr. 1-2 (103-104), pp. 192-213.
14. Actul Unirii Basarabiei cu România în sistemul de propagandă și în istoriografia din RSS Moldovenească. În: *Akadosmos*. Revistă de știință, inovare, cultură și artă, nr 3 (50), 2018, pp. 83-90.

• **Articole în culegeri naționale și internaționale**

1. Participarea reprezentanților intelectualității bulgare în activitatea instituțiilor culturale din RSSM (studiu de caz: intelectualitatea din s. Tvardița, anii 1950-1960 ai sec. al XX-lea). În: Universitatea de Stat Taraclia „Grigore Țamblac”. Dunărea-Nistru: *Științe Sociale. Lingvistica. Pedagogia*. Anuar. Vol. II. S.Ș.B, Cahul, 2006, pp. 193-197.
2. Unele aspecte ale politicii lui N.S. Hrușciiov de liberalizare și destalinizare ale culturii. În: *Probleme ale științelor socio-umane și modernizării învățământului*. Chișinău: Centrul Editorial al UPS „Ion Creangă”, 2007, vol. II, pp. 126-129.
3. Instituțiile cultural-educative ca instituții ideologice. În: *Analele Asociației Naționale a Tinerilor Istorici din Moldova*. Chișinău, 2008, nr. 8, pp. 179-186.
4. Activitatea instituțiilor de cultură din RSSM: forme și metode de legiferare a regimului bolșevic în primii ani postbelici. În: *Probleme ale științelor socio-umane și modernizarea învățământului*. Chișinău: Centrul Editorial al U.P.S. „Ion Creangă”, 2009, vol. II, pp. 140-143.
5. Strategia politicii culturale în Moldova Sovietică. În: *Conferința științifică jubiliară „70 ani ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”*, vol. II, Chișinău: Centrul Editorial al UPS „Ion Creangă”, 2010, pp. 465-470.
6. Centenarul răpirii Basarabiei: Chișinău versus București. În: *Probleme ale științelor socio-umane și modernizarea învățământului*. Chișinău. Centrul Editorial al UPS „Ion Creangă”, 2012, vol. II, pp. 42-50.
7. Impactul relațiilor sovieto-române asupra politicii culturale din RSS Moldovenească. În: *Tratatul de pace de la București din 1812. 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus*. Coord. Sergiu Musteață. Chișinău: Pontos, 2012, pp. 295-302.

8. Știința istorică în sistemul de propagandă a RSSM. În: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*. Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, Seria XVII, vol. 3, 2015, pp. 53-62.
9. Probleme de predare/învățare a culturii naționale și universale în manualele de istorie pentru clasa a XII-a. În: *Cercetarea și valorificarea patrimoniului național și universal în învățământul preuniversitar*. Culegere de studii. Chișinău: Tipografia „Garomont-Studio, 2016, pp. 101-106.
10. Geneza conflictului româno-sovietic și impactul acestuia asupra rescrierii istoriei în România. În: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*. Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, Seria XVIII, Volumul II, Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2016, pp. 236-243.
11. Evoluția social-economică și politică a RSS Moldovenești în anii 1940-1989. Viața culturală. În: *Republica Moldova. Enciclopedie. Ediție specială, consacrată aniversării a 25-a Independenței Republicii Moldova*. Academia de Științe a Moldovei, Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan”. Chișinău: F. E.-P. „Tipografia Centrală”, R. Compartimentul Istoria, 2016, pp. 212-228.
12. Instituțiile culturale în contextul noului discurs istoriografic din RSS Moldovenească. În: *O istorie multidimensională a carierelor universitare: instituții, rețele sociale, biografii*. Sergiu Musteață (coord.). Chișinău: Arc, 2017, Tipogr. „Bons Offices”), pp. 92-103.
13. Articole enciclopedice. În: *Enciclopedia Moldovei*. Vol. 1. A. Basarabia. 792 p. Academia de Științe a Moldovei. Col. șt. red : Gh. Duca, Editor: Manolache C. Chișinău: Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan” (Institut), 2017 (F. E.-P „Tipografia Centrală”).
14. Mobilizarea istoricilor moldoveni în activitatea ideologică și campaniile politico-propagandistice ale partidului comunist. În: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*. Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”. Seria XIX. Volumul IV, 336 p. Chișinău, S. n, 2017, (Tipogr. UPS „Ion Creangă”), pp. 89-101.
15. Actul Unirii Basarabiei cu România în sistemul cultural propagandistic din RSSM (anii 1960-1970). În: *Centenar Sfatul Țării: 1917-2017*. Materialele conferinței științifice internaționale, Chișinău, 21 noiembrie 2017. Coord. Gh. Cliveti. Chișinău, Lexon Prim, pp. 687-697.
16. Nicolae Ciubotaru: omul, pedagogul, savantul. În: *Profesori ai Facultății de Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*: Culegere de studii, coord. Valentina Ursu. Chișinău: S. n., 2017 (Tipogr. „Garomont Studio”. Vol. I, pp. 71-88.
17. Ion Țurcanu – redevabil istoric, om politic, pedagog. În: *Profesori ai Facultății de Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*. Culegere

de studii, coord. Valentina Ursu. Chișinău: S. n., 2017 (Tipogr. „Garomont Studio”. Vol. I, pp. 272-313.

18. Politica culturală din RSS Moldovenească în contextul relațiilor sovieto-române (studiu de caz: anii 60 ai sec. al XX-lea). În: *Probleme ale științelor socio-umane și modernizării învățământului*. Chișinău. Centrul Editorial al UPS „Ion Creangă”, vol. II, 2011, pp. 303-310.
19. The Union of Bessarabia with Romania in the Cultural Propaganda System of the Moldovan Soviet Socialist Republic (1960-1970). În: *Transylvanian Review (Revue de Transylvanie)*. Romanian Academy. Center for Transilvanian Studies. Vol. XXVII, No. 2, Summer, 2018, pp. 53-67.
20. Contestarea legalității Unirii Basarabiei cu România în sistemul de propagandă și istoriografia din RSS Moldovenească. În: *Congresul Național al Istoricilor Români. Iași, 29 august-1 septembrie 2018*. Volum de rezumate. Editori: Ionuț Nistor, Cristina Preutu, Mircea-Cristian Ghenghea. Editura Universității „A.I. Cuza”, Iași, 2018, pp. 33-34.
21. Rolul factorului cultural în procesul de Unire a Basarabiei cu România. În: *Patrimoniul cultural: cercetare și valorificare*. Culegere de studii. Ursu V., Lisnic An. (coord.). Ch.: „Garomont Studio”, 2018, pp. 282-302.

• **Lucrări metodico-didactice**

1. Programa analitică la cursul „Istoria contemporană a Românilor”. Chișinău: Centrul Editorial al UPS „Ion Creangă”, 2007.
2. Programa analitică la cursul opțional „Relațiile româno-sovietice în anii 1944-1989”, Chișinău: Centrul Editorial al UPS „Ion Creangă”, 2007.
3. Programa analitică la cursul opțional „Evoluția culturii naționale în RASSM: trăsături generale și specifice (1924-1940)”. Chișinău: Centrul Editorial al UPS „Ion Creangă”, 2007.
4. Istoria contemporană a românilor. Curs universitar. Partea I, vol. II. Basarabia și RASSM (1918/1924-1940), Chișinău: Învățătorul Modern (Tipografia „Cavaioli”), 2016, 360 p.
5. Istoria contemporană a românilor. Curs universitar. Partea I (1918-1944), vol. 1 (1918-1940), Chișinău: „Garomont Studio”, 2016, 368 p.
6. Istoria contemporană a românilor. Curs universitar. Partea I, vol. III. România, Basarabia/RSSM și Transnistria (1940-1944), Chișinău: Învățătorul Modern (Tipogr. „Cavaioli”), 2017, 340 p.

Participări cu rapoarte la foruri științifice naționale și internaționale

1. Conferința științifică anuală a UPS „Ion Creangă” (14-15 martie 2007). Raport: „Unele aspecte ale politicii lui N.S. Hrușciiov de liberalizare și destalinizare a culturii: tendințe contradictorii”.

2. Conferința științifică anuală a UPS „Ion Creangă” (24-25 februarie 2009). Raport: „Activitatea instituțiilor culturale din RSS Moldovenească: forme și metode de legiferare a regimului bolșevic în primii ani postbelici”.
3. Simpozionul internațional „Destine individuale și colective în comunism” (Făgăraș - Sâmbăta de Sus: 22-25 iulie 2010). Raport: „Instituțiile cultural-educative în sistemul ideologico-propagandistic din RSS Moldovenească”.
4. Conferința științifică internațională UPS „Ion Creangă” la 70 de ani (Chișinău, 27-28 octombrie 2010). Raport: „Strategia politicii culturale în Moldova Sovietică”.
5. Simpozionul internațional „Românii din afara granițelor țării. Istorie, cultură, spiritualitate” (Chișinău, 13-14 noiembrie 2010). Raport: „Impactul relațiilor sovieto-române asupra politicii culturale din RSS Moldovenească”.
6. Conferința de totalizare a muncii științifice și științifico-didactice a corpului profesoral-didactic al UPS „Ion Creangă” pentru anul 2010. Raport: „Politica culturală din RSS Moldovenească în contextul relațiilor sovieto-române (Studiu de caz: anii 60 ai sec. al XX-lea)”.
7. Conferința de totalizare a muncii științifice și științifico-didactice a corpului profesoral-didactic al UPS „Ion Creangă” pentru anul 2011. Raport: „Centenarul răpirii Basarabiei: Chișinău versus București”.
8. Conferința internațională Tratatul de pace de la București din 1812 și impactul lui asupra istoriei românilor. 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus (Chișinău, 26-27 aprilie 2012). Raport: „Anul 1812 în contextul politicii culturale din RSS Moldovenească” (anii 60-70 ai secolului al XX-lea).
9. Conferința științifică anuală a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă” „Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului”, Chișinău, martie 2015. Comunicare „Știința istorică în sistemul de propagandă a RSSM”
10. Laudatio in honorem prof. univ. dr., membru titular al Academiei Române Ioan-Aurel Pop cu ocazia conferirii titlului onorific Doctor Honoris Causa al UPS „Ion Creangă” din Chișinău, 7 mai 2015.
11. Conferința științifică internațională „O istorie multidimensională a carierelor universitare: instituții, rețele sociale, biografii”, Chișinău, UPS „Ion Creangă”, Facultatea de Istorie și Etnopedagogie, 9-10 octombrie 2015. Comunicare „Instituțiile culturale în contextul noului discurs istoriografic din RSSM (1960-1980)”.
12. Conferința științifică anuală a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă” „Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului”, Chișinău, 24-25 martie 2016. Comunicare „Geneza conflictului româno sovietic și impactul acestuia asupra rescrierii istoriei în România”.
13. Conferința științifică „Valorificarea patrimoniului în sistemul învățământului preuniversitar”, UPS „Ion Creangă”, Facultatea de Istorie și

- Etnopedagogie, Laboratorul științific „Patrimoniul cultural național și universal în sistemul educațional”, Chișinău, 22-23 aprilie 2016. Comunicare „Probleme de predare/învățare a culturii naționale și universale în manualele de istorie pentru cl. a XII-a”.
14. Conferința științifică anuală a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă” (Martie 2017). Comunicare: „Mobilizarea istoricilor moldoveni în activitatea ideologică și campaniile politico-propagandistice ale partidului comunist”
  15. Conferința științifică internațională „Centenar Sfatul Țării”, Chișinău, 21 noiembrie 2017. Comunicare „Actul Unirii Basarabiei cu România în sistemul cultural propagandistic din RSSM (anii 1960-1970).
  16. Conferința științifică „Patrimoniul cultural național și universal: dialog istoric”, UPS „Ion Creangă”, Facultatea de Istorie și Pedagogie”, Laboratorul științific „Patrimoniul cultural național și universal în sistemul educațional”, Chișinău, 27-28 aprilie 2018. Comunicare „Premisele culturale ale Unirii Basarabiei cu România”.
  17. Conferința științifică anuală a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă” „Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului”, Chișinău, 22-23 martie 2018. Comunicare „Unirea Basarabiei cu România: etape, factori, premise”.
  18. Conferința științifică internațională, Universitatea din București, Institutul de Științe Politice, București, 20 martie 2018. Comunicare „Contribuția delegației basarabene la recunoașterea internațională a Actului din 27 martie 1918”.
  19. Congresul Național al Istoricilor Români, Iași, 29 august - 1 septembrie 2018. Comunicare „Contestarea legalității Unirii Basarabiei cu România în sistemul de propagandă și istoriografia din RSS Moldovenească”
  20. Conferința Internațională „100 ani de la sfârșitul primului război mondial”, Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Centrul de Cultură și Istorie Militară, Hanns Seidel Stiftung Fundația Hanns Seidel în Republica Moldova. Chișinău, 20-23 noiembrie 2018, Comunicare „Contextul intern și extern al intrării trupelor române în Basarabia”.